

Ponovo aktivirana optužba za genocid u slučaju Karadžić

Author: [Rachel Irwin](#)

Optužba se odnosi i na druge bosansko-hercegovačke opštine, a tačka optužnice za genocid počinjen u Srebrenici nikada nije ni bila povučena.

Optužbe za genocid počinjen i u drugim delovima Bosnia i Hercegovine, a ne samo u Srebrenici, vraćene su ove sedmice u optužnicu protiv ratnog predsednika bosanskih Srba, Radovana Karadžića. Žalbene sudije su poništile raniju odluku da ga se oslobodi po tački koja se odnosila na genocid u drugih sedam opština u BiH.

Kada je ta tačka 28. juna 2012. bila odbačena, zasebna tačka za genocid – koja se tiče masakra počinjenog 1995. nad preko 7,000 muškaraca i dečaka u Srebrenici – ostala je netaknuta. Ona i dalje postoji, kao i tačke za progon, istrebljenje, ubijanje, deportaciju, nehumano postupanje, teror i nezakonite napade.

Prošlogodišnje oslobađanje ticalo se optužbe kojom je Karadžiću pripisana odgovornost za genocid koji je u drugih sedam opština bio počinjen u periodu od 31. marta do 31. decembra 1992. (Više o tome vidi u tekstu "Karadžić oslobođen po jednoj tački za genocid".)

Odluka iz 2012. bila je posledica pravila poznatog kao "98 bis", koje se primenjuje po okončanju dokaznog postupka tužilaštva. Po tom pravilu, ukoliko ne postoje dokazi kojima je moguće potkrepiti osudu, sudije imaju pravo da – pre no što počne dokazni postupak odbrane – oslobode okrivljenog po jednoj ili više tačaka optužnice.

Karadžić je vlastiti dokazni postupak odbrane započeo u oktobru 2012., i on je još uvek u toku.

Tužilaštvo se žalilo na oslobađanje od tačke za genocid po osnovu pravila 98 bis, a zasedanje o tome održano je u aprilu. (Više o argumentima tužilaštva vidi u tekstu "Tužioci se protive skraćanju Karadžićeve optužnice".)

Predsedavajući sudija i predsednik Tribunala, Teodor Meron (Theodor Meron), pročitao je 11. jula žalbenu presudu kojom se vraća tačka za genocid.

Sudija Meron je saopštio kako "nijedno razumno sudsko veće koje je razmatralo konkretne dokaze iz zapisnika u ovom slučaju, uključujući dokaze o seksualnom nasilju i premlaćivanjima kojima su nanete teške telesne povrede, ne bi moglo da zaključi kako nije moguće uspostaviti 'actus reus' [čin] genocida u kontekstu Pravila 98 bis."

Sudija je primetio kako postoje dokazi koji potvrđuju da su bosansko-muslimanski i hrvatski zarobljenici u zatvorskim objektima koje su držali bosanski Srbi "bili štirani i žestoko premlaćivani čitavim nizom predmeta", i to tokom "dužih vremenskih intervala". U nekim situacijama, zatočenici su bili "bacani niz stepenice, premlaćivani dok ne izgube svest, ili su im glave udarane o zidove".

Osim toga: prema navodima sudije, dokazi pokazuju da su stotine zatvorenika bile držane u malim, prenatrpanim prostorijama, da im nije davano dovoljno hrane, da im je ponekad uskraćivana voda, te da im "nije bio dozvoljen pristup adekvatnim klozetskim ili sanitarnim objektima, što je dovelo do širenja bolesti".

"Žalbena veće je zadovoljno time što dokazi koje je je izvelo tužilaštvo, ukoliko se imaju u vidu oni koji su najuverljiviji, ukazuju na to da su bosansko-hercegovački Muslimani i bosansko-hercegovački Hrvati bili izloženi uslovima života koji su mogli da dovedu do njihovog fizičkog uništenja", kazao je sudija Meron.

Greška sudskog veća dovela je otuda do donošenja "pogrešne presude" – kazao je on.

Žalbena veće je razmotrilo i pitanje namere da se poćini genocid, primećujući da su dokazi koji su izneti tokom dokaznog postupka tužilaštva pokazali da je na sastancima kojima je prisustvovao Karadžić "bilo odlučeno da će jedna trećina Muslimana biti ubijena, jedna trećina prevedena u pravoslavlje, dok će jedna trećina sama oćići".

Sudija Meron je rekao da je, kada mu je na aprilskom žalbenom saslušanju to bilo predoćeno, Karadžićev pravni savetnik Piter Robinson (Peter Robinson) "prihvatilo da, ukoliko se uzme da je istinit, taj iskaz moće predstavljati dokaz o postojanju genocidne namere".

Sudija je ukazao i na druge izjave koje, po njegovim rećima, sugerišu da Karadžić jeste imao genocidnu nameru; meću njima je i ona u kojoj je navodno rekao da je njegov cilj "da se otarasi neprijatelja u našoć kući – Hrvata i Muslimana – a ne da bude u istoj državi sa njima".

Sudija Meron je primetio kako se, u kontekstu postupka 98 bis, "dokazi tužilaštva smatraju kredibilnima i uzimaju kao uverljivi, a da oslobađajuća presuda treba da bude doneta samo ukoliko 'nema dokaza kojima je moguće potkrepiti osudu'".

"U kontekstu ove žalbe", nastavio je on, "žalbeno veće smatra da dokazi iz zapisnika, ukoliko ih se uzme kao uverljive, mogu ukazivati na to da Karadžić jeste posedovao genocidnu nameru. Drugi dokazi iz zapisnika ukazuju na to da su ostali navodni učesnici [zajedničkog zločinačkog poduhvata] takođe posedovali takvu nameru".

Sudija se potom osvrnuo na neke argumente koje je izneo Karadžić, uključujući i onaj da je sudsko veće bilo u pravu kada je zaključilo da nije postojala "veza" između akata za koje se on tereti i njegove stvarne namere, kao i onaj da "ubijanja i velika šteta u opštinama nisu počinjeni sa namerom da se unište bosansko-hercegovački Muslimani kao grupa."

Karadžić je tvrdio kako žalbeno veće ne treba da odbaci oslobađanje od genocida čak ni ukoliko zaključi da je sudsko veće pogrešilo, jer bi to "poremetilo tekuće suđenje po preostalim tačkama optužnice i predstavljalo bi neodgovorno korišćenje javnih sredstava". Sudija Meron je rekao kako "ne postoje izuzetne okolnosti" koje idu u prilog oslobađanju po tom osnovu.

On je rekao kako je žalbeno veće zaključilo da su sve Karadžićeve tvrdnje "neuverljive". U presudi koja ima ukupno 47 stranica, žalbeno veće kaže da je odbacilo zaključak sudskog veća "u pogledu genocidne namere, teške telesne ili duševne povrede i životnih uslova sračunatih da unište". Stoga bi bilo "preuranjeno" razmatrati "vezu između genocidne namere i navodnih akata genocida".

Stvar je sada ponovo u rukama sudskog veća, koje će na kraju suđenja doneti presudu po svim tačkama optužnice.

Karadžić je uhapšen u Beogradu 2008., nakon što je 13 godina proveo u bekstvu. Njegovo suđenje je zvanično započelo u oktobru 2009., ali iskazi svedoka nisu počeli sve do aprila 2010.

Rachel Irwin izveštava za IWPR iz Haga.

Location: Bosnia and Herzegovina

Topic: Medunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju

Focus: ICTY - Radovan Karadžić Trial

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/ponovo-aktivirana-optu%C5%BEba-za-genocid-u-slu%C4%8Daju-karad%C5%BEi%C4%87>